

Koncepcja utworzenia Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych

Ireneusz Łazor, Prezes Zarządu IRGiT S.A.

Akcjonariuszami Izby są:

KDPW S.A. - 51%
TGE S.A. - 49%

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A powstał jako samodzielna spółka w 1994r.

- prowadzi depozyt papierów wartościowych znajdujących się w publicznym obrocie,
- rozlicza rynek papierów wartościowych notowanych na GPW i Ceto,
- rozlicza rynek międzybankowy – obligacje SP,
- przeciętne dzienne obroty ponad 2 mld zł.

Akcjonariuszami KDPW są:

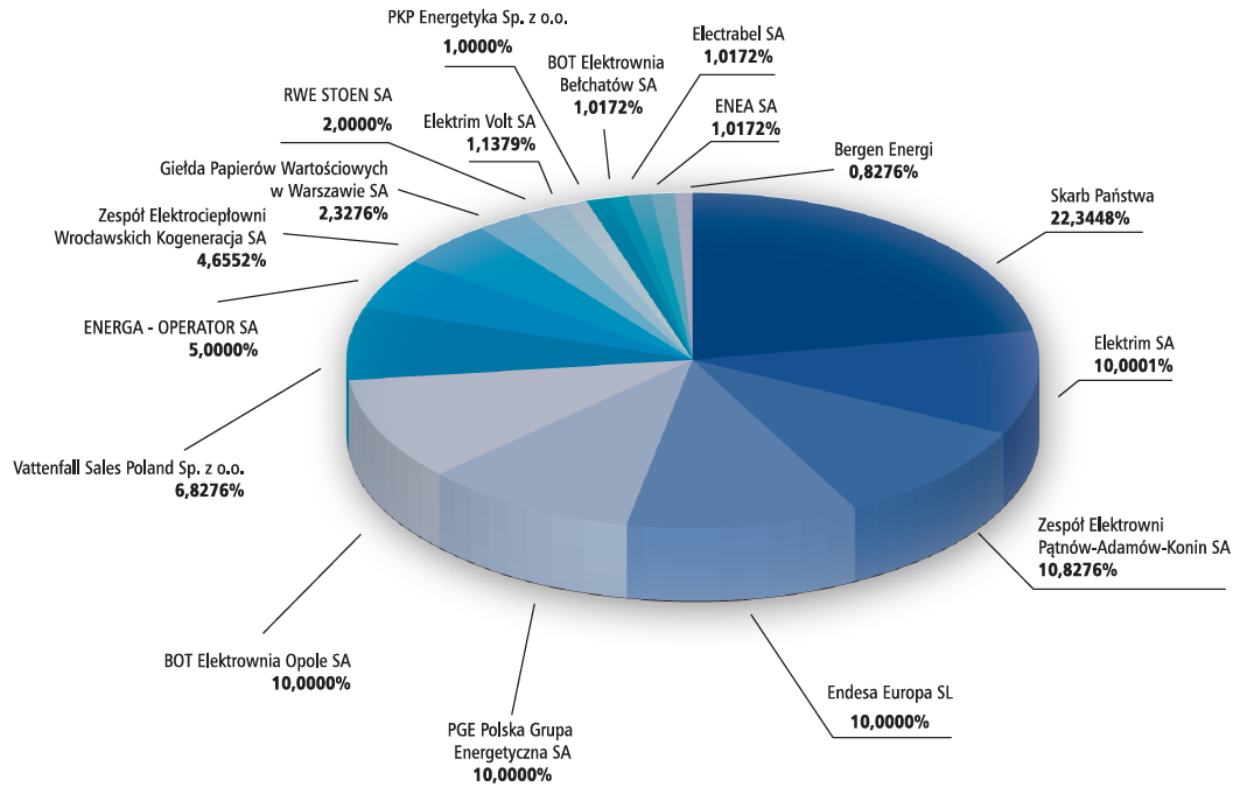
Skarb Państwa	- 1/3 akcji
Narodowy Bank Polski	- 1/3 akcji
Giełda Papierów Wartościowych	- 1/3 akcji

TGE powstała pod koniec 1999 roku z inicjatywy Ministra Skarbu Państwa, jako niezbędny element liberalizującego się rynku energii elektrycznej w Polsce.

Towarowa Giełda Energii prowadzi cztery rynki, na których Członkowie Giełdy w sposób aktywny i bezpieczny mogą handlować energią elektryczną, prawami majątkowymi i uprawnieniami do emisji CO₂. Są to:

- Rynek Dnia Następnego (RDN),
- Rynek Terminowy Energii Elektrycznej (RTEE),
- Rynek Praw Majątkowych dla OZE i Kogeneracji (RPM),
- Rynek Uprawnień do Emisji CO₂ (RUE).

Akcjonariuszami TGE są:

Dlaczego powołano Izbę Rozliczeniową Giełd Towarowych ?

Uwarunkowania rynkowe:

	Skandynawia				Niemcy				Francja				Czechy			
	SPOT	Terminowy	udział spot w konsumpcji	konsumpcja finalna	SPOT	Terminowy	udział spot w konsumpcji	konsumpcja finalna	SPOT	Terminowy	udział spot w konsumpcji	konsumpcja finalna	SPOT	Terminowy	udział spot w konsumpcji	konsumpcja finalna
	TWh	TWh	%	TWh	TWh	TWh	%	TWh	TWh	TWh	%	TWh	TWh	TWh	%	TWh
2008	299,4	1407	70,10	427,104	154,4	1165	28,12	549,100	51,635	91,077	11,54	447,300	0,933	32,727	1,54	60,480
2007	292,2	1060	69,00	423,478	123,7	1150	23,58	524,600	44,513	79,197	9,23	482,400	1,362	34,368	2,28	59,763

Polska			
Lata	Zużycie krajowe en.el. brutto	Obroty na RDN	Udział obrotów na RDN w krajowym zużyciu
	MWh	MWh	%
2007	154 170 000	2 459 465	1,60
2008	154 890 000	2 113 625	1,36

Co nam daje prawidłowo funkcjonujący rynek energii ?

OBIEKTYWNA CENĘ ENERGII !!!

Obiektywna cena energii jest:

- jednym z podstawowych czynników planowania kosztów w gospodarce,
- ważną przesłanką do podejmowania decyzji inwestycyjnych nie tylko w energetyce,
- podstawą odniesienia do umów dwustronnych dotyczących dostawy i odbioru energii,
- warunkiem prawidłowego działania rynku terminowego energii.

Co daje prawidłowo funkcjonujący rynek terminowy energii:

- gwarancję dostaw w przyszłości określonej ilości energii po określonej cenie,
- możliwość planowania działalności przy założonej i gwarantowanej cenie,
- poszerza krąg uczestników rynku energii o instytucje finansowe a także o odbiorców energii nie będących obecnie uczestnikami rynku.

Inne korzyści z funkcjonującego, zorganizowanego rynku energii:

- pełne bezpieczeństwo obrotu,
- eliminacja ryzyka niewypłacalności kontrahenta,
- pewność zapłaty za energię w ściśle określonym terminie co jest szczególnie ważne dla dostawców energii.

Uwarunkowania prawne:

USTAWA O GIEŁDACH TOWAROWYCH

pozwała na rozliczanie przez giełdową Izbę Rozliczeniową, towarowych instrumentów finansowych do których zaliczane są m.in. kontrakty terminowe na energię z dostawą.

DYREKTYWA MIFID

dyrektywa 2004/39/we Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie rynków finansowych.

Uwarunkowania prawne c.d.

Ustawa z dnia 29 lipca 2008r. o obrocie instrumentami Finansowymi
(ustawa skierowana do Trybunału Konstytucyjnego)

Dyrektywa MiFiD oraz wdrażająca ją nowelizacja ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zalicza wszystkie instrumenty pochodne oparte na energii do instrumentów finansowych, które mogą być przedmiotem obrotu na rynku regulowanym albo w alternatywnym systemie obrotu i muszą być rozliczane przez zewnętrzną Izbę Rozliczeniową albo przez KDPW.

Obszar działania Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych:

- rozliczanie transakcji zawieranych na TGE,
- rozliczanie transakcji zawieranych poza giełdą,
- rozliczanie innych rynków towarowych.

Oferowane przez Izbę usługi:

- rozliczanie transakcji zawieranych na TGE na sesjach oraz transakcji zawieranych poza sesjami,
- rozliczenia prowadzone codziennie zgodnie z zasadą kompensacji wielostronnej zobowiązań i należności (netting wielostronny) która redukuje ryzyko i zmniejsza koszty rozliczeń,
- system zarządzania ryzykiem gwarantujący w efektywny sposób bezpieczeństwo rozliczeń który obejmuje :
  - system do obliczania wartości ryzyka, jakie generują poszczególni członkowie rozliczający,
  - zasady wnoszenia oraz formę wnoszonych zabezpieczeń.

Uczestnicy procesu rozliczeń:

- członkowie izby przedsiębiorstwa energetyczne działające na giełdzie na własny rachunek,
- domy maklerskie i towarowe domy maklerskie mogące działać na giełdzie na własny rachunek a także pośredniczyć w zawieraniu i rozliczaniu transakcji,
- banki pełniące funkcje płatników w Banku Rozliczeniowym za pośrednictwem których regulowane są zobowiązania i należności pieniężne,
- Bank Rozliczeniowy - Narodowy Bank Polski,
- TGE - dostarczająca dane o zawartych transakcjach oraz pośrednicząca w przekazywaniu danych związanych z dostawą energii.

Podsumowanie i wnioski:

- rynek energii elektrycznej w Polsce znajduje się w początkowej fazie rozwoju,
- ważnym elementem tego rynku są kontrakty terminowe,
- uwarunkowania rynkowe wskazują na konieczność powołania Izby jako niezbędnego składnika infrastruktury rynku,
- uwarunkowania prawne praktycznie uniemożliwiają prowadzenia rynku kontraktów terminowych bez utworzenia Izby rozliczeniowo – rozrachunkowej.